

BESLUT

2023-05-03 Dnr: 22/03810

Saken

Vetenskapens värld – Slaget om skogen fortsätter, SVT2, 2022-10-24, inslag om pappersåtervinning; fråga om saklighet

Beslut

Inslaget frias. Det stred inte mot kravet på saklighet.

Inslaget

Inslaget var en del av ett program som var en fortsättning av en längre programserie om det svenska skogsbruket ur olika perspektiv och problemområden. Det aktuella avsnittet handlade om den svenska skogsindustrin och de krav som EU ställt på det svenska skogsbruket. Stort fokus låg på klimatarbetet och den biologiska mångfalden.

I det aktuella inslaget sades det i en speaker att forskare anser att det svenska kalhyggesbruket är anpassat för pappersmassaindustrin. Reportern frågade sig om industrin skulle kunna använda sig av andra råvaror i stället för trädråvara, exempelvis återvunnet papper.

En reklamfilm från företaget Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) visades. I reklamfilmen sades följande.

De pappersförpackningar som samlas in från svenska hushåll går vidare till återvinning. På anläggningen bearbetas och sönderdelas förpackningarna till enskilda pappersfiber som pressas ihop och blir till ny kartong.

I en speaker sades därefter följande.

Det låter ju klimatsmart att de kartonger vi slänger i återvinningen blir till nya kartonger vi får hem. Men är det verkligen så?

I efterföljande sekvens intervjuades en returpappersforskare som stod vid ett återvinningskärl för pappersförpackningar. Forskaren höll upp en kartongbit och sa följande.

Det som vi tillverkar i Sverige, det är mest gjort på skogsråvara. Och det innebär att i den här så är det bara fem procent återvunnen fiber. Mycket av det som går till återvinning här i Sverige, det blir ju faktiskt bara toapapper.

På kartongbiten visades grafik som illustrerade hur stor andel av svensktillverkad kartong som är återvunnen fiber. Därefter visades annan grafik som redovisade hur stor andel av svenskt toalettpapper som består av returpapper respektive träråvara och i speakern sades bland annat följande.

60 procent av svenskt toapapper är i snitt av returpapper. Men 40 procent är gjort av fiber från nyfällda träd. Så vad finns det för lösning för den som inte tycker att det är vettigt att spola ner träd som vuxit i 80 år i avloppet.

Anmälan

Anmälaren anför att kartong och wellpapp innehåller betydligt mer återvunnen fiber än vad som uppgavs i inslaget. Vidare anför anmälaren att framställningen i inslaget missledde tittaren att tro att återvinningen av kartong och wellpapp har med toapappersproduktion att göra. Enligt anmälaren kan toalettpapper endast återvinnas utifrån böcker och tidningspapper.

Programföretagets yttrande

Sveriges Television AB (SVT) anser att inslaget överensstämmer med kravet på saklighet och anför sammanfattningsvis följande.

Frågan om det verkligen är så att de kartonger vi slänger i återvinningen blir till nya kartonger ställdes till en tillfällig medverkande, returpappersforskare på forskningsinstitutet IVL Svenska Miljöinstitutet. Han har i många år studerat materialåtervinning. Han svarade att det vi tillverkar i Sverige mest är gjort på skogsråvara. Det som påstods var att fem procent av råvaran till kartong som tillverkas i Sverige är returfibrer. 95 procent är alltså ny fiber från skogsråvara.

Den sakliga grunden för uppgiften kom från branschorganisationen Skogsindustriernas statistik 2020 över svensktillverkad kartong. SVT använde statistik för år 2020 vilket var de senast tillgängliga uppgifterna när inslaget producerades. Nyare rapporter på Skogsindustriernas hemsida tar upp inblandningen år 2021 som är 12 procent återvunnen fiber i kartong.

Anmälaren refererar till den europeiska branschorganisationen för wellpapp som redovisar statistik för användning inom EU. Denna siffra är inte applicerbar i sammanhanget eftersom experten i inslaget endast uttalade sig om kartong tillverkad i Sverige. Anmälaren anger också att FTI uppger siffror mellan fem och 100 procent. Vad dessa enskilda fall betyder i förhållande till det saken gällde, nämligen hur många procent av råvaran till kartong som kommer från returfiber, förklaras inte. Siffran är därmed omöjlig att bemöta.

Anmälaren anför också att toalettpapper endast kan återvinnas från böcker och tidningspapper och att tittaren missleddes att tro att toalettpapper är kopplat till

återvinning av kartong när den intervjuade forskaren säger att mycket av det som återvinns bara blir till toalettpapper. SVT anför att utsagan var allmänt hållen och experten angav inte att resonemanget gäller någon speciell fraktion av returfiber. Därefter visades och sades det att 60 procent av toapappret består av returpapper och 40 procent av fiber av nyfällda träd.

SVT anser att det mycket tydligt framgick att toalettpapper i huvudsak framställs av returfiber från papper (ej kartong). Det framgick både av speakern och grafiken i bilden.

Aktuell bestämmelse

SVT ska utöva sändningsrätten sakligt samt och beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet).

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

Kravet på saklighet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Med hänsyn till den vidsträckta yttrandefriheten kan kravet ställas lägre i fråga om intervjuade, debattdeltagare och andra så kallade tillfälliga medverkande.

Granskningsnämndens bedömning

Det framgick att utgångspunkten för inslaget var att lyfta frågan om återvunnet papper skulle kunna vara ett alternativ till träråvara i pappersmassaindustrin. En returpappersforskare uttalade sig om andelen återvunnet material i kartong. Forskaren var en tillfällig medverkande som var inbjuden i egenskap av expert. SVT har i sitt yttrande visat att programföretaget i inslaget redogjorde för den senast tillgängliga statistiken för svensktillverkad kartong. Granskningsnämnden konstaterar vidare att det framgick tydligt att toalettpapper återvinns av returpapper. Mot bakgrund av ovanstående stred inslaget inte mot kravet på saklighet.

Detta beslut har fattats av granskningsnämndens vice ordförande Ulrik von Essen efter föredragning av Simone Vargas Löfstedt.

För granskningsnämnden

Ulrik von Essen

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	ULRIK VON ESSEN
DATUM & TID:	2023-05-03 17:49:54 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_06ba3595b6d56c23b6ae821c6d1843a4f3

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2023-05-03 17:49:59 +02:00
Ref: 75572SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)